

ĐÀN BẦU VÀ TRỐNG MẠNH TRONG HÁT XẨM

TS. Nguyễn Xuân Diện

Viện Nghiên cứu Hán Nôm

Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam

Trong nghệ thuật Hát Xẩm, có hai nhạc cụ rất quan trọng, như một đặc trưng khu biệt của lối diễn xướng này, đó là **Đàn Bầu** và **Trống mảnh**.

Đàn Bầu (*Độc huyền cầm*) là loại đàn một dây của người Việt, thanh âm phát ra nhờ sử dụng que hay miếng gảy. Từ lâu, đàn bầu (loại bằng *thân tre*) là nhạc cụ đệm của Hát Xẩm. Đàn này có từ bao giờ, đã được ghi chép như thế nào, và dùng chữ “*bầu*” bằng chữ Nôm ra sao, vẫn đang là câu hỏi mà giới nghiên cứu quan tâm tìm hiểu.

Trống Mảnh, còn có tên là *Đan điện cổ* là nhạc cụ màng rung chi gõ cũng là nhạc cụ của người Việt. Đây là loại nhạc cụ không thể thiếu của người hát xẩm.

Bài tham luận này sẽ trình bày kết quả khảo sát thư tịch liệu Hán Nôm, văn vật khảo cổ và tư liệu ảnh của người Pháp, từ đó phác họa lại quá trình sử dụng và lưu truyền hai nhạc cụ Đàn Bầu và Trống mảnh - vốn là hai nhạc cụ được người Hát Xẩm sử dụng.

Từ khóa: đàn bầu, Hát Xẩm, trống mảnh, lưu truyền.